

Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ

Навчальний зошит
для 3-го класу пілотних шкіл НУШ

Інтегрована тема
“ПРИХОВАНІ МОЖЛИВОСТІ РЕЧЕЙ”

Учня/учениці

Клас

Навчальний заклад

Ім'я та прізвище учня/учениці

УДК 37.03:51:502:61:811.161.2(075.2)

В 68

Автори:

О. Волощенко, О. Козак, Г. Остапенко, О. Волошенюк

Редакційна колегія:

Л. Андрушко, О. Ліннік, О. Пасічник, А. Панченков,
О. Пустовий, О. Романюк, А. Ткаченко, М. Товкало, Х. Чушак,
Р. Шаламов, О. Шиян, Р. Шиян.

Волощенко О.В.

В 68 Я досліджую світ. Навчальний зошит для 3-го класу
пілотних шкіл НУШ. Інтегрована тема "Приховані мож-
ливості речей" / О. Волощенко, О. Козак, Г. Остапенко,
О. Волошенюк — Київ : Світич, 2020. — 48 с.

УДК 37.03:51:502:61:811.161.2(075.2)

Електронні версії навчальних зошитів та методичні матеріали —
на сайті svitdovkola.org/pilot

Консультації за телефоном 067 504 5022

© О. Волощенко, О. Козак, Г. Остапенко, О. Волошенюк, 2020

© Видавництво "Світич", 2020

ЛЮБИЙ УЧНЮ! ЛЮБА УЧЕНИЦЕ!

Мандрівка Україною в компанії жевжиків у самому розпалі: ще стільки областей треба облетіти! Цього місяця тобі випаде шанс "побувати" на Сумщині, Тернопільщині та Харківщині. Ти відкриєш таємниці, які приховує звичайнісіньке яблуко, дізнаєшся про найродючіший у світі ґрунт і власноруч виростиш пагінець квасолі. А ще, між іншим, наближаються Шевченківські дні — з їх нагоди ти влаштуєш з однокласниками та однокласницями справжні поетичні читання!

Цього місяця ти шукатимеш відповіді на запитання:

- Які дивовижні властивості має яблуко?
- Що незвичайного є в довкіллі?
- Які об'єкти і речі зберігають історичну пам'ять?
- Що допомагає людині захищати себе?
- Кому відомі деякі можливості об'єктів?
- Які лайфхаки допомагають навчатися?

Нехай твоя мандрівка буде захопливою!

*Автори зошита
і команда видавництва "Світлич"*

Аварія

У неділю Олег прокинувся раніше, ніж у будень. На футбольному полі біля школи нарешті зійшов сніг, і хлопчик домовився з друзями влаштувати матч.

Ось гравці вже на полі. Голи забиває то одна, то інша команда. Олег знову вдарив по м'ячу, але схибив. М'яч летів повз ворота, але раптом ніби зіткнувся в повітрі з чимось невидимим, відскочив і влучив просто в сітку.

— Гол! — радісно вигукнула команда.

Хлопчик спантеличено озирався: "Що ж то було?"

Жевжоліт упав у кущі. На моніторі миготіло "SOS". Блискавка вдарилася і тихенько плакала, Пузлик притискав скриню.

— От халепа! — розгублено мовив Номул. — Але сподіваюся, що не все так погано. Я обстежу всі прилади, а ви йдіть на пошуки. Ми вже на Сумщині. Яке нове завдання?

Пузлик і Блискавка трохи оговталися, зазирнули у скриню й побачили, що треба добути аромат борщу.

— Як ми дізнаємося, що пахне саме борщ, а не інша страва? — замислився Пузлик.

— Почитаємо, з чого його готують, і позазираємо до кухонь, — запропонувала Блискавка.

У першій квартирі смажили м'ясо, у другій щось випікали, у третій варили кашу. А ось і борщ! Пахне як! Жевжики впіймали аромат у капсулу й повернулися до жевжольота.

- Чи могли жевжики уникнути аварії? Як саме?
- Як Блискавка вирішила виконати завдання? Прочитай.
- Які якості проявив Номул?
- З яких продуктів готують борщ? Назви їх.

ЩО ПРИХОВУЄ ЯБЛУКО?

- Якось дід Оксенник показував жевжикам яблука і розповідав, що ці фрукти мають особливі властивості. Які саме? Відновіть діалог, доповнюючи прикладами.

Мабуть, воно корисне.

Утамовує голод.

...

...

...

З нього можна виготовити поробку.

- Відчувши чудовий аромат яблука, Пузлик не втримався і потягнувся за фруктом, аби його скуштувати. Але дід Оксенник миттю зупинив жевжика. Чому?

У 100 г яблука — приблизно 80 г води.

- Впиши слова — ознаки яблука.

Якої форми?

Якого кольору?

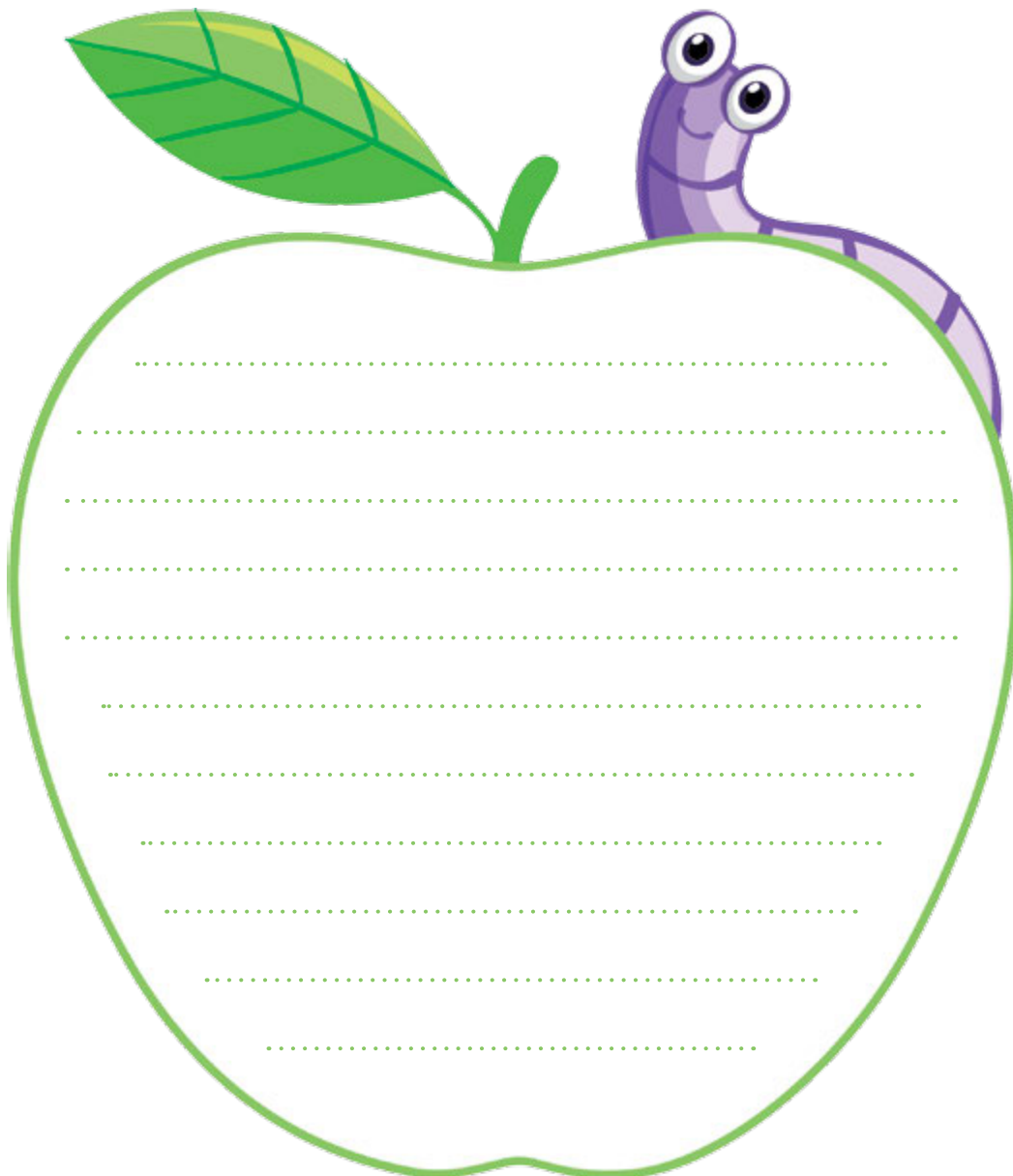

Яке на смак?

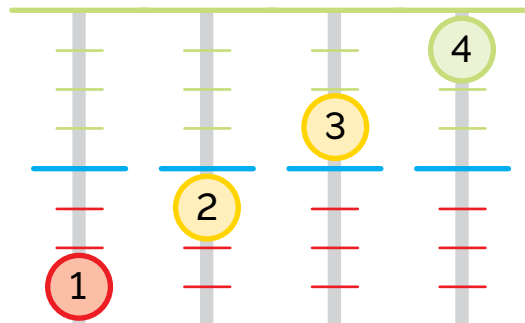
На що схоже?

Якого розміру?

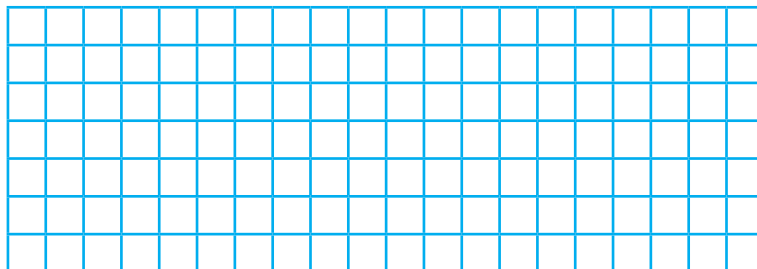
4. Хробачок хоче з'їсти твоє яблуко.
Напиши, чому воно йому так подобається.

5. Перечитай свої записи.
Наскільки влучний твій опис яблука?
Оціни.

6. Як розділити три яблука на чотири однакові частини? Продемонструй власну стратегію.

7. За деякий час шматочок яблука на місці зрізу потемнів. Борис пошукав інформацію і дізнався, що так плід захищається від шкідників, які можуть проникнути всередину. Яблуко містить речовини, які при взаємодії з киснем утворюють темну плівку, яка запобігає псуванню фрукта. Проведи дослідження і довідайся, які плоди мають подібну властивість. Результати дослідження запиши у таблиці.

№	Що досліджуємо?	Який результат дослідження?
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		

8. Четверо дітей висловили гіпотези про те, як уникнути потемніння яблука, не зіпсувавши його смаку. Досліди, який спосіб дасть найкращий результат.

Хід експерименту	Результат
Збризнути зріз яблука соком лимона. 	....
Розчинити у воді 1 чайну ложку меду і покласти туди яблуко. 	....
Розчинити 1 таблетку вітаміну С у воді й залити нею яблуко.	....
Залити яблуко водою з-під крана.	....

Продовж речення:

..... дав найкращий результат.

9. У місті Кролевці, що на Сумщині, є унікальна пам'ятка природи – "Яблуня-колонія". Прочитай, чим вона особлива.

Кролевецькій яблуні вже понад 200 років. Її первісний стовбур зруйнувався, але вона продовжує жити, самотійно укорінюючись гілками. Нині їх уже близько 15. Коли один із прирослих до землі стовбурів має відмерти, його віти нахиляються до землі й теж приростають.

- Поміркуй: яблуня-колонія – це дерево чи кущ?

Продовж речення:

 Кролевецька яблуня-колонія – це ..... ,
оскільки .....
.....

10. Незабаром у школі відбудеться майстер-клас із квілінгу. Де варто розмістити оголошення, щоб про цю подію дізналося якомога більше людей? Обґрунтуй свою думку.

☀ На сайті школи.

☀ На дошці оголошень у вестибюлі.

☀ У вчительській кімнаті.

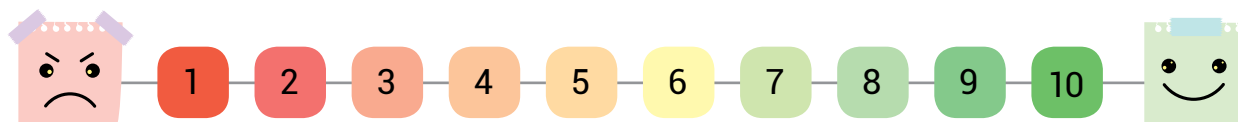
☀ У вайбер-спільноті.

☀ Твій варіант: .....

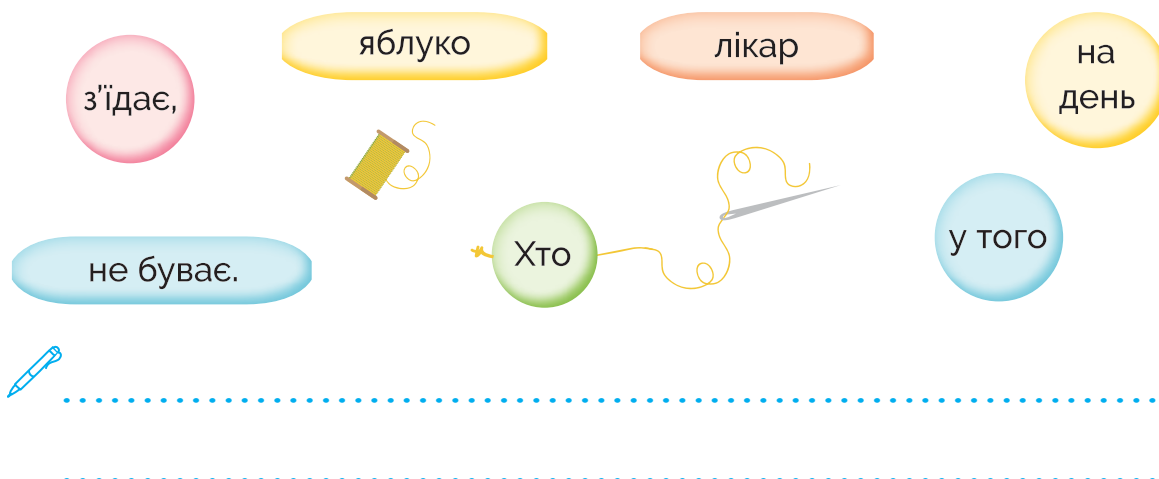
11. Виготов яблуко в техніці квілінгу.

- Оціни свої досягнення в опануванні техніки квілінгу.

12. Віднови англійське прислів'я. Поясни, як ти його розумієш.

ЩО ПРИХОВУЄ ДОВКІЛЛЯ?

1. Сумщина — мальовничий край. Віктор довідався, що на її території є найстаріше в Україні озеро. Хлопчик вирішив відшукати в інтернеті інформацію про цю водойму. Які ключові слова стануть у пригоді? Познач.

A Google

Озера України

Б Google

Озера Сумщини

В Google

Найстаріше озеро

- Перевір свої припущення, скориставшись доступним тобі пошуковиком. Висновок запиши.

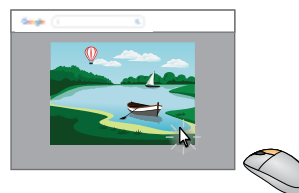
2. Шелехівське озеро зачарувало Віктора захопливим краєвидом. Світлину водойми хлопчик вирішив зберегти на своєму комп'ютері. Скориставшись алгоритмом, розкажи, як це зробити.

Пам'ятка "Як зберегти світлину на комп'ютері"

1. Клікни правою кнопкою миші по зображенню, яке хочеш зберегти.

Відкрити зображення
Копіювати зображення
Зберегти зображення як...
Надіслати зображення

2. У контекстному меню, що відкрилося, обери "Зберегти зображення як..."

3. Обери на комп'ютері папку, в яку хочеш зберегти зображення і натисни відповідну кнопку.

- За можливості потренуйся зберігати світлини на комп'ютері.

3. Дістатися до Шелехівського озера вкрай важко, адже воно оточене густим лісом. Об'єднай рослини лісу в групи. Поясни, за якими ознаками ти це зробив/зробила.

4. Йдучи лісом до Шелехівського озера, Віктор промочив ноги й перевзувся. Проте мокрі черевики незручно нести в руках, та й у рюкзак із чистими й сухими речами не покладеш.

Що робити в такій ситуації?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Подивись, як Віктор вчинив у цій ситуації. Про які риси характеру свідчить учинок хлопчика? Запиши.

.....

.....

.....

.....

.....

6. Дорогою до озера можна зустріти різних диких тварин — зокрема небезпечних гадюк. Навесні їх особливо багато. Як ти гадаєш, чому? Продовж речення:

На мою думку, навесні у лісі багато гадюк, оскільки .....

.....

Гадюка, як і інші змії, холоднокровна тварина. Вона любить грітися на сонці, коли стає тепло.

Побачивши змію, не підходь близько. У разі небезпеки завмири — змії реагують на рух.

7. Прочитай текст. Біля кожного факту постав відповідний знак.

- ☒ — інформація, відома мені;
- ☐ — зовсім нове для мене, те, що я почув/почула вперше;
- ☐ — те, що є надзвичайно цікавим і несподіваним;
- ☐ — незрозуміла інформація, викликає бажання дізнатися більше.

- ☐ Відомо, що гадюка — отруйна змія. Усі ми чули історії, як ці змії на когось напали. Як хтось утік, а гадюки повзли за ним і намагалися покусати, злісно сичали й мало не кричали від люті. Звісно, це вигадки.

Гадюка носата

- ☐ Справді, отрута гадюки може призвести до смерті після укусу, але такі випадки трапляються дуже рідко. Якщо порівняти з осами і бджолами, то тяжкі наслідки від їхніх укусів проявляються значно частіше, бо в укушеного може бути алергія. Зміїна отрута виробляється у спеціальних залозах над зубами й через них впорскується в тіло жертви, як ліки через шприц. Отрута для гадюки — засіб для полювання, те саме, що риболовні гачки чи патрони до рушниці.

- ☐ Змії полюють на мишей, ящірок, пташок та іншу дрібноту. Жодна гадюка й не мріє напасти на людину, бо не може її з'їсти. А свою отруту використовує ощадливо, бо на її вироблення витрачає багато часу.

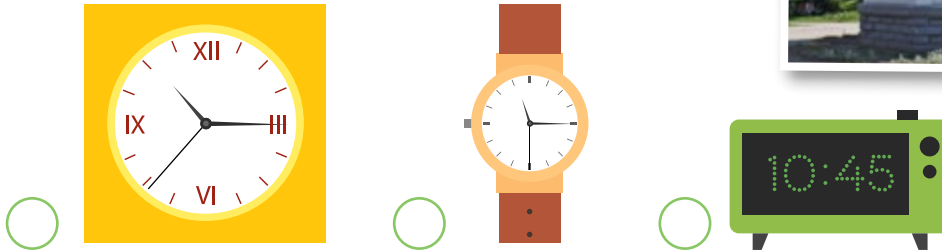

Гадюка степова

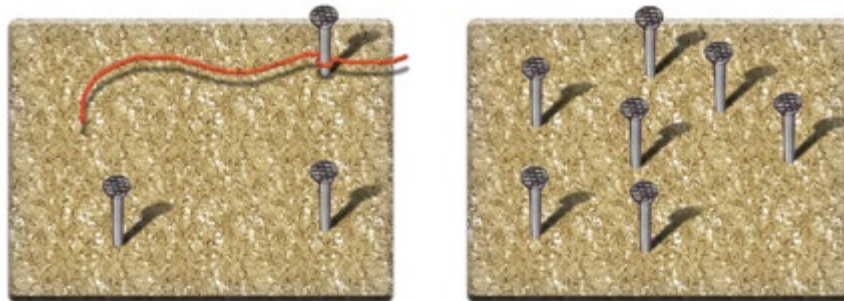
- ☐ Якщо гадюка помітила вас, то відразу ж спробує втекти і заховатися. Якщо ви на неї наступили чи накиннулися з палкою, змія, певно, вкусить, обороняючи своє життя. У таких прикрих випадках насамперед треба якнайшвидше відсмоктати з рани отруту, постійно її випльовуючи. Не можна цього робити, якщо є пошкодження губ або ротової порожнини.

З журналу "Куля", №5, 2017

8. Візитівка міста Суми — альтанка з різьбленого дерева, збудована без жодного цвяха. У святкові дні в альтанці чи біля неї грають духові оркестри. Час початку концерту — чверть на одинадцяту. Який годинник показує цей час? Познач символом ☒.

9. Пограйте в настільну гру "Веселі цвяхи". Для цього закріпіть цвяшки на пінопластовій або корковій панелі. Позмагайтеся, хто з'єднає всі цвяхи найкоротшою ниткою.

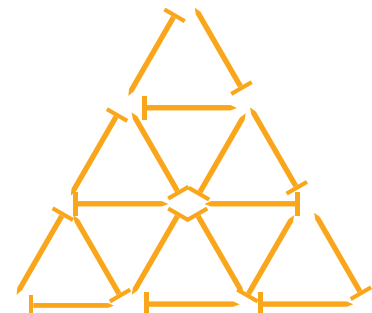
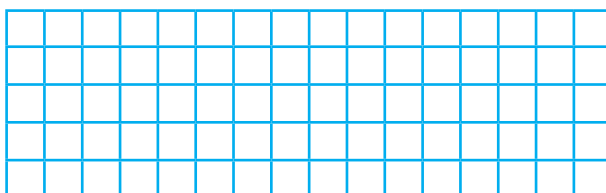
10. Запиши два приклади незвичних способів використання цвяхів.

.....

.....

11. Олеся утворила із цвяхів таку фігуру. Скільки трикутників зображено? Запиши.

Сучасні кобзарі

Номул зустрів друзів задоволений:

- Майже все працює чудово. Лише корпус трохи пом'явся.
- Блискавка пильно подивилася на нього:
- Що ховається за твоїм "майже"?
- Зламався ковпак, що робить жевжоліт невидимим.
- Тобто тепер жевжоліт усі зможуть бачити?!
- Так, літатимемо вночі.
- Але ж так ми можемо не встигнути до кінця весни!
- Робитимемо все можливе! Уперед!

На шляху до Тернопільщини жевжоліт здійснив кілька нічних перельотів. Порт показав зображення музичного інструмента.

— Я знаю! — похвалився Номул. — На таких у давнину кобзарі грали. А хто ж заграє нині, аби ми записали музику?

— Погуглимо "кобзарі". Може, щось знайдемо.

— Дивися! Бачу зображення сучасних молодиків із кобзами... А ні, це бандури. Цей інструмент тепер так називають. І сьогодні в Тернополі відбудеться концерт гурту "Шпилясті кобзарі".

— Отже, нам туди!

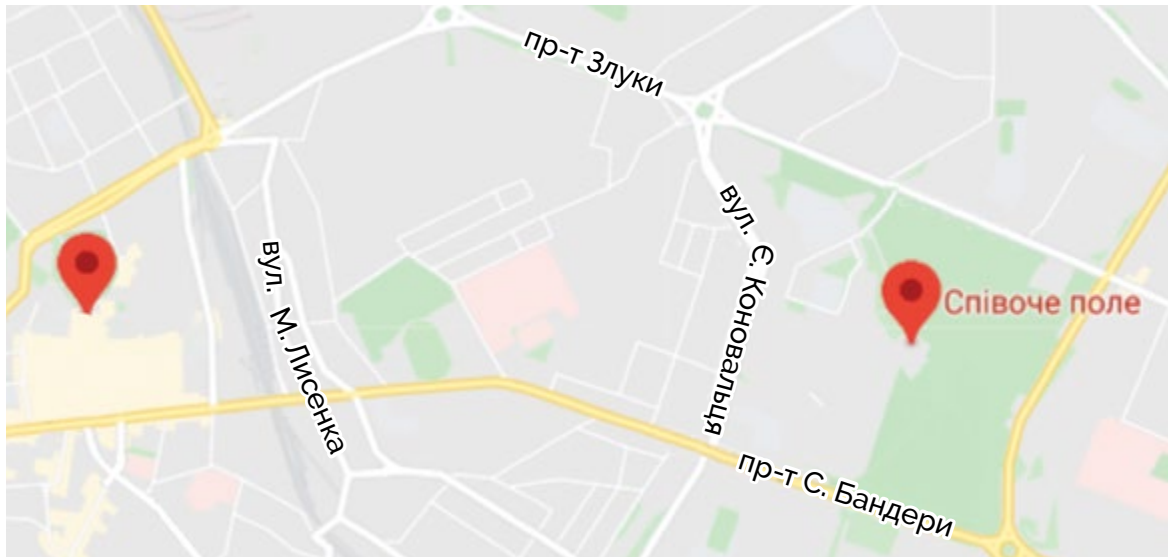
Звуки бандур лилися по залі. Слухачі підспівували, пританцьовували. Жевжики від них не відставали. Ледь не забули вчасно ввімкнути звуковловлювач!

- Як гадаєте, чи вдасться жевжикам полагодити ковпак, який робить жевжоліт невидимим?
- Що ви знаєте про кобзарів і бандури? Із яких джерел можете про них дізнатися?
- Послухайте виступ гурту "Шпилясті кобзарі".
svitdovkola.org/pilot/3/media7-1
- Яке враження на тебе справила музика?

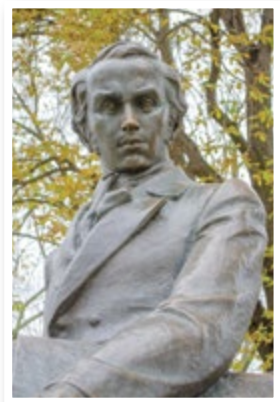
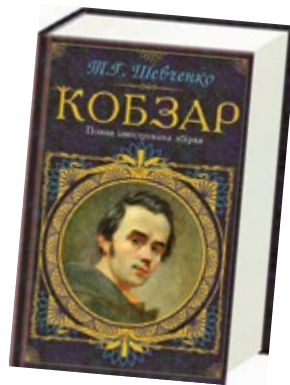

ЩО ЗБЕРІГАЄ ІСТОРИЧНУ ПАМ'ЯТЬ?

1. Аліна із Софією домовилися зустрітися у сквері біля пам'ятника Тарасові Шевченку. Зараз Аліна на Співочому полі. Опиши її маршрут усно, використовуючи слова, що позначають напрямки руху.

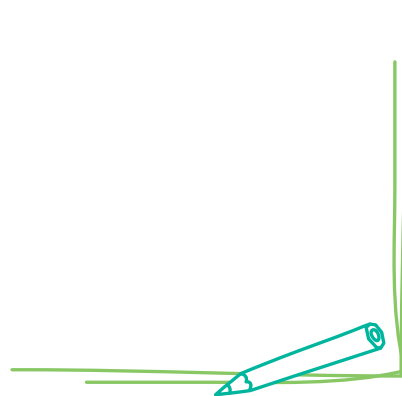
2. Софія розповіла, що навчається в гімназії імені Тараса Шевченка. Які інші об'єкти, названі на честь письменника, ти знаєш? Де можна побачити його портрет?

.....

.....

3. Пригадай, що ти вже знаєш про Тараса Шевченка, і подай інформацію у вигляді мапи думок.

4. Переглянь відео "Дітям про Т. Г. Шевченка" і запиши факт, який вразив тебе найбільше.

svitdovkola.org/pilot/3/media7-2

.....

.....

.....

5. Прочитай розділ із незвичайної абетки.

В — весна

Весна — пора року між зимою та літом.

Дивно, але всі найголовніші події в житті Шевченка сталися навесні. Так, навесні поет народився — 9 березня 1814 року.

7 травня 1838 року він став вільною людиною. "Того дня, — згадував художник Іван Сошенко, — я сидів у своїй квартирі й малював. Я відчинив вікно, яке було якраз на одному рівні з тротуаром. Аж раптом через це вікно в мою кімнату залітає Тарас — мене ледь не збиває з ніг. Кидається мені на шию й кричить: «Свобода! Свобода!»".

Навесні 1840 року побачив світ "Кобзар". Навесні 1847 року поет опинився за ґратами. Через 10 довгих літ, у квітні 1857 року, до нього надійшла звістка про волю.

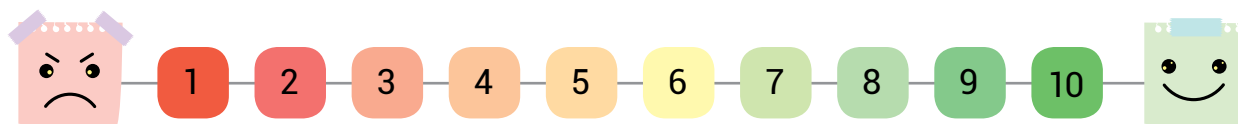
Зайве казати, що поет любив весну. Недарма такою свіжістю, чистотою й первозданністю віє від його весняних замальовок.

За абеткою-енциклопедією Леоніда Ушкалова
"Шевченко від А до Я"

Пам'ятник Тарасу Шевченку,
авт. Борис Крилов
та Олесь Сидорук
(м. Ірпінь, Київська обл.)

- Доповни свою мапу думок новими фактами про поета.
6. Познач, наскільки ти погоджуєшся з прислів'ям "Талановита людина талановита в усьому".

- Подискутуйте про це у класі.

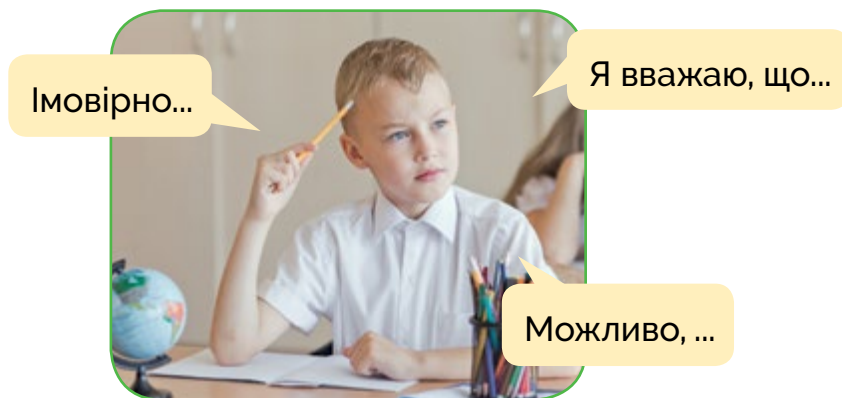
7. Під час етнографічної експедиції Тарас Шевченко побував на Тернопільщині. Розгадай ребуси і довідайся, які населені пункти області він відвідав.

.....

.....

8. Як ти гадаєш, чому Тарас Шевченко вирушив в експедицію? Що його зацікавило? Запиши три правдоподібні припущення. Розпочинай речення поданими словами.

Я вважаю, що .....

.....

Імовірно .....

.....

Можливо .....

.....

9. На Тернопільщині Т. Шевченко записав кілька народних пісень, створив серію малюнків і поезій. А які твори Кобзаря знаєш ти? Організуйте у класі Шевченківські читання.

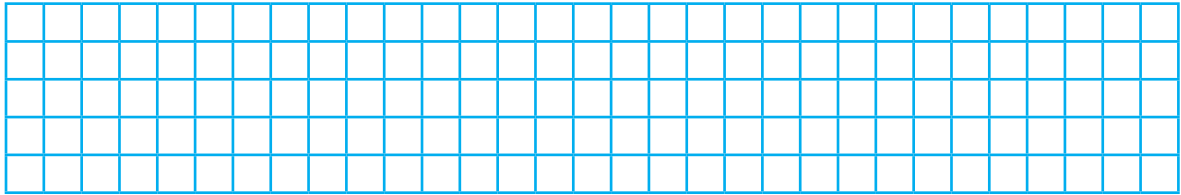
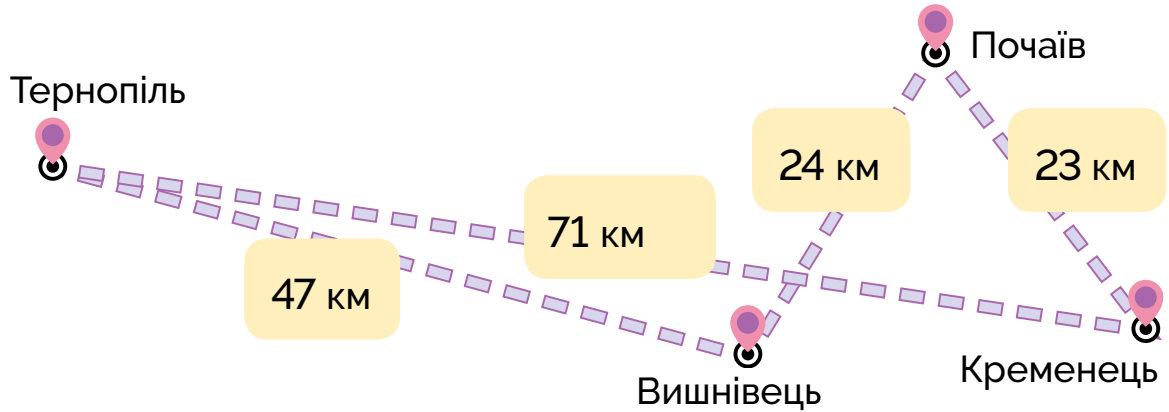
10. Напиши подяку тому/тій, кому, на твою думку, найкраще вдалося прочитати поезію Т. Г. Шевченка. Обґрунтуй своє рішення.

Дорог —

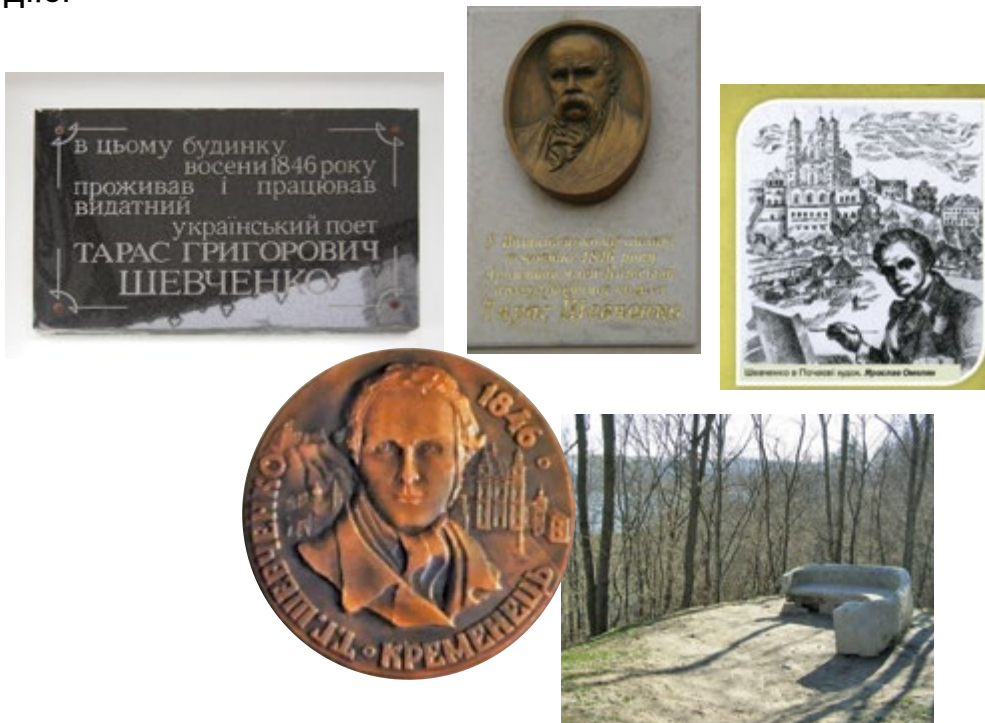
Дякую тобі за

З повагою,

11. Аліна й Софія вирушили в мандрівку містечками Тернопільщини, у яких понад 170 років тому гостював Шевченко. Визнач, скільки кілометрів дівчатка подолали під час подорожі.

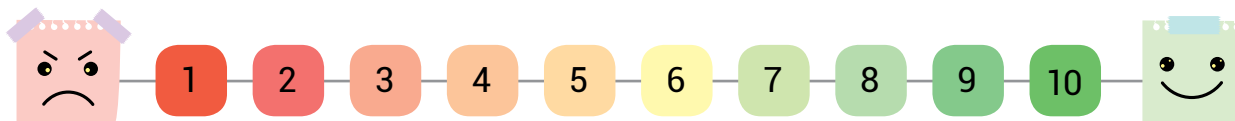
12. Дівчатка фотографували об'єкти, які свідчать про перебування Шевченка в цьому краї. Розкажи, які речі зберегли історичну пам'ять про подію.

13. Чи є у твоєму населеному пункті об'єкти, які зберігають історичну пам'ять? Досліди їх. Результати дослідження запиши у таблицю.

Знаю	Хочу дізнатися

- Обери одну з пам'яток, яка тобі найбільше подобається, і розкажи про неї.
14. Оціни своє вміння зв'язно висловлюватися на задану тему.

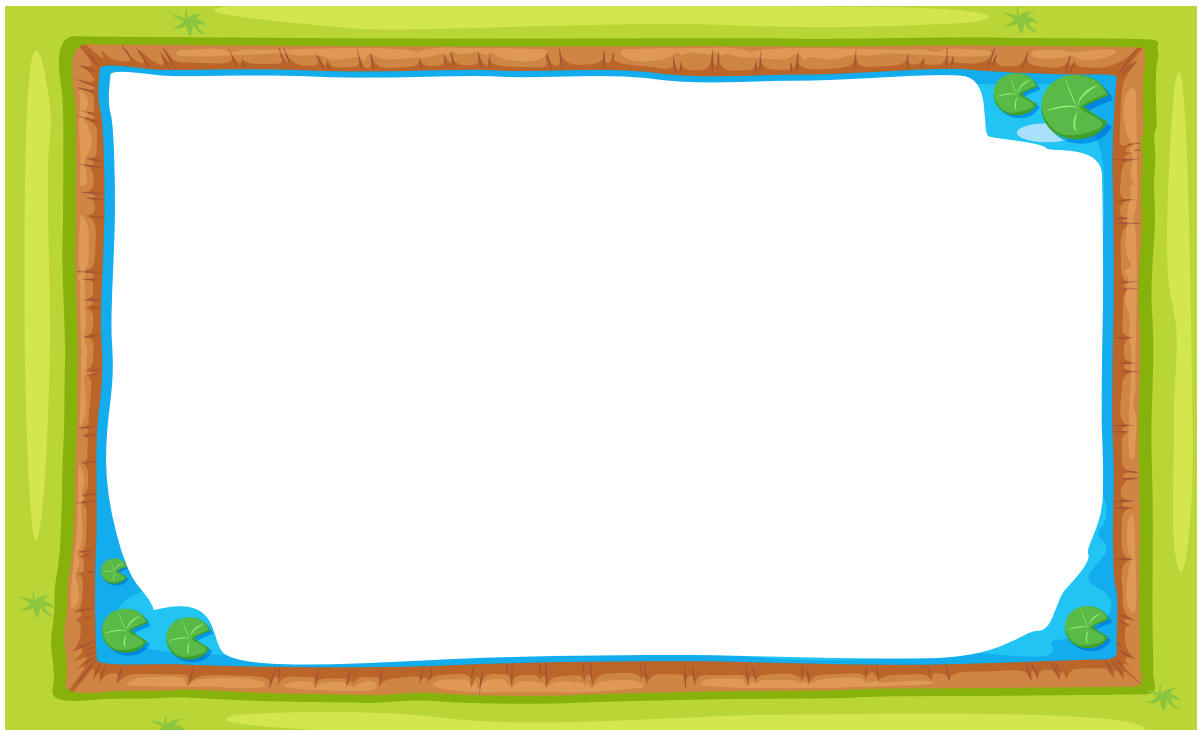

15. Тарас Шевченко був не лише письменником, а й видатним художником. Мандруючи Україною, він замальовував пейзажі місцевостей, які бачив. А який краєвид часто бачиш ти? Створи власну замальовку. Вигадай до неї влучну назву.

ЩО ДОПОМАГАЄ ЛЮДИНІ ЗАХИЩАТИ СЕБЕ?

1. Хоча жевжики і бояться води, вони люблять милуватися водоймами. Там, де раніше були болота, тернополяни облаштували великий став, що зачаровує будь-якої пори. Розглянь світлини й опиши цю окрасу міста.

2. Ліза і Павло прогулювалися поблизу Тернопільського ставу. Раптом пішов сильний дощ. Парасольки в них не було. Як мали діяти діти? Запиши якомога більше варіантів дій.

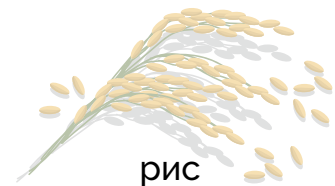
.....

.....

.....

.....

3. Ліза запропонувала зайти до найближчого кафе. Офіціантка порадила дітям скуштувати кулешу — традиційну кукурудзяну кашу. А яку кашу ти любиш найбільше? Назви каші, які готують із зерен зображених рослин. Запиши.

Крупи для каш виготовляють із насіння зернових рослин, що містить майже всі необхідні для організму поживні речовини. Тож уживай кашу щодня!

.....

.....

.....

4. Після відвідування кафе діти написали про свої враження у книзі відгуків. Перевір записи Лізи і Павла. Чи немає в них помилок? Запиши відгуки правильно.

Дякую за куліш
Сама смачна
каша Ліза
Ще такої доброї
каші я не їв.
Спасибі. Павло

_____

_____

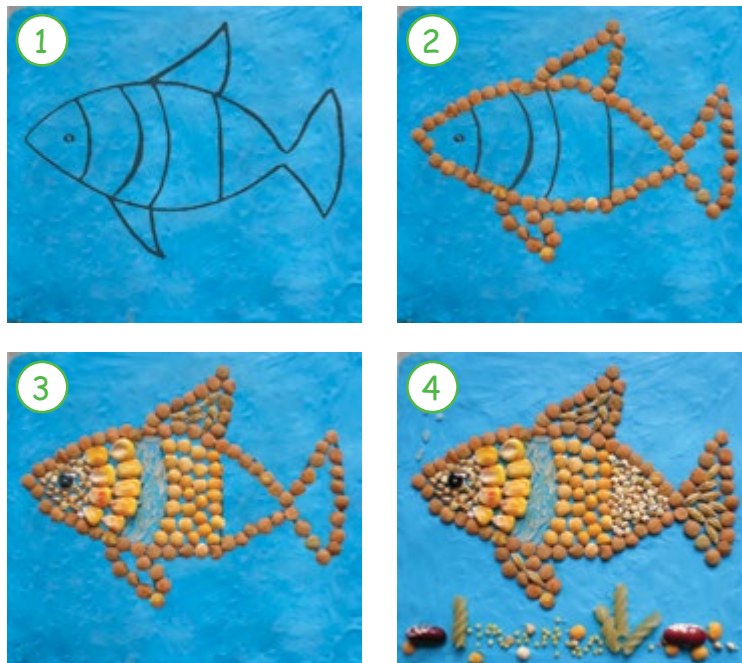
_____

_____

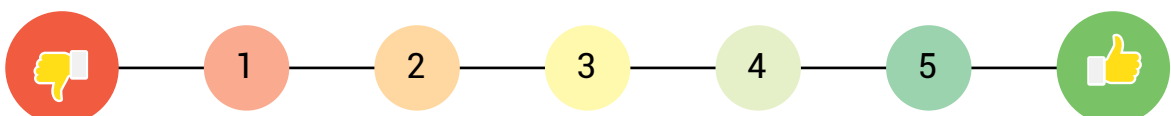
_____

_____

5. Виготов поробку із круп за інструкцією.

6. Оціни, наскільки ти задоволений/задоволена своєю роботою.

7. Перед обідом Павло пішов до вбиральні. Його увагу привернула інструкція біля умивальника. Розкажи, чому важливо дотримуватися кожного етапу, коли миєш руки.

1. Намочи

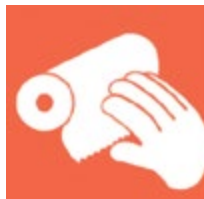
2. Намиль

3. Мий 20 с

4. Сполосни

5. Візьми серветку

6. Закрий кран
серветкою.
Витри руки

8. Познач символом ☒ справи, які ти робиш щодня, а символом ☐ — ті, які ти виконуєш один раз на тиждень. Справи, яких ти не робиш, познач знаком ☐.

Гуляю
на подвір'ї

Прибираю
в кімнаті

Застилаю
постіль

Провітрюю
кімнату

Мию руки

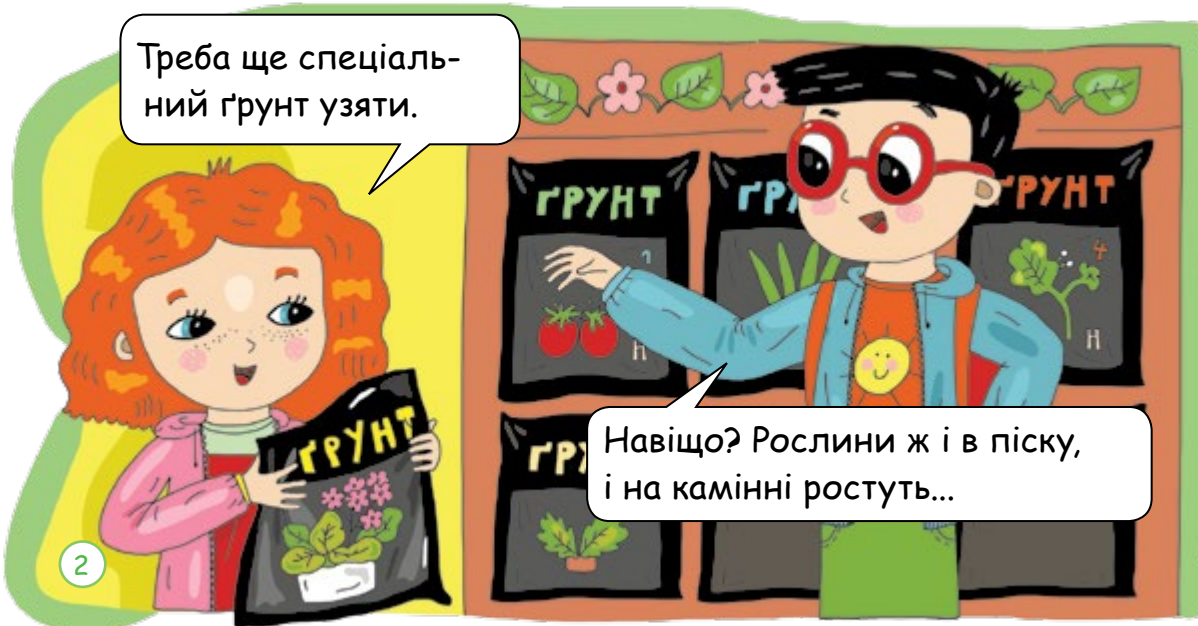

Чищу зуби

Приймаю душ

9. Довідайся, яка ідея виникла у персонажів. Поміркуй, чи правильно вони готувалися до її реалізації.

10. Повправляйся у пророщуванні квасолини. Для цього підготуй такі матеріали та обладнання: дві посудини з ґрунтом (чорноземом і піском), склянку з ватою, квасолини, воду.

Хід експерименту

1. Підготуй квасолинки до висаджування. Для цього опусти їх у склянку з ватою і налий води.
2. Спостерігай за квасолинами кілька днів, дбаючи, аби вата завжди була вогкою. Щойно побачиш зелений паросток і корінчик — рослина готова до висаджування у ґрунт.
3. Посади одну пророщену квасолину в посудину з чорноземом, а другу — в пісок.
4. Щодня спостерігай, як змінюються рослини. Не забувай їх поливати.
5. Результати фіксуй у щоденнику спостережень.

Спостереження за розвитком квасолі

Дослідник/ця _____

Дата	Етап	Що відбувається з рослиною?
10.03	Пророщування	
17.03	Висаджування у ґрунт	

Україна багата на чорноземи — найродючіші у світі ґрунти.

- Як впливає склад ґрунту на розвиток рослин?

11. Прогулюючись парком імені Тараса Шевченка, діти побачили в кущах їжачка. Лізі одразу ж захотілося забрати тваринку додому. Між Лізою та Павлом одразу ж виник конфлікт. Чи часто у твоєму житті трапляються конфлікти? З ким? Як ти їх розв'язуєш? Розкажи.

У нашому житті конфлікти можуть виникати досить часто, це — нормально. Головне — вміти ефективно їх розв'язувати. Ви здивуєтеся: хіба таке можливо? У суперечці ми або отримуємо те, що хочемо, або — ні. Отримавши — радіємо, а якщо ні — то засмучуємося.

Словничок

Конфлікт — зіткнення інтересів, суперечка.

Словничок

Розв'язання конфлікту — це пошук варіанта, який влаштовуватиме всіх учасників суперечки.

Трапляється, що, шукаючи варіанти розв'язання конфлікту, люди змінюють свої претензії або відкривають для себе нові рішення, які не викликають суперечок.

- Переконай дівчинку не забирати їжачка додому. Продовж речення.

На мою думку, дівчинка не повинна забирати їжачка додому, оскільки

.....

.....

.....

.....

Весняні радощі

Жевжоліт під звуки бандури прямував із заходу країни на схід — до Харківської області. Аби не забаритися з виконанням завдання, жевжики вирішили летіти не лише вночі, а й удень. Але вони мали оминати всі населені пункти, щоб не потрапити на очі людям. Тож Блискавка розгорнула свою мапу і стала прокладати маршрут.

Як і всі живі істоти, жевжики раділи весні, помічали зміни у природі та мріяли погуляти під ніжним сонячним промінням на моріжку. Чи випаде така нагода? Усе залежить від завдання, яке вони муситимуть виконати.

Пузлик натиснув на кнопку пульта — скриня відчинилася. Формою порт нагадував квітучу гілочку верби.

— Яка краса! Дякую тобі, скринечко, що можна буде погуляти біля річки й помилуватися краєвидами, — зрадив Пузлик. Адже цього разу саме він мав іти по знахідку.

Утім погода була така чудова, що жевжики вирушили на прогулянку втрьох. Малюки вдосталь набігалися й настрибалися, послушали спів жайворонка, помилувалися мати-й-мачухою та первоцвітом.

Над річкою росла верба. Її віти схилилися аж до землі — жевжики з легкістю могли дотягтися до цвіту, який люди лагідно називають "котиками". Обережно, щоб не впасти у воду, Блискавка смикнула за гілочку. Та миттю опинилася в її руках. Щасливі, жевжики повернулися до свого транспорту.

- Які весняні зміни потішили жевжиків? А які подобаються тобі?
- Верба — символ України. Які приказки про неї ти знаєш?
- Чому цвіт верби називають "котиками"?
- Які ранньоквітучі рослини побачили жевжики? Які ще первоцвіти ти знаєш?

КОМУ ВІДОМІ ДЕЯКІ МОЖЛИВОСТІ ОБ'ЄКТІВ?

1. Розгадай ребус і визнач, на території якого міста опинилися жевжики. Слово-відгадку запиши.

Т = Р

,

,

.....

.....

.....

2. Прогулюючись вуличками міста, жевжики звернули увагу на чудернацький будинок. Він зовсім плаский: як же в ньому живуть? Поміркуй і вислови свої припущення.

“Плаский” будинок, або будинок-стіна, лише здається таким через свою конструкцію. Насправді він має три стіни. Якщо подивитися на дім з іншого ракурсу, магія зникає. Архітектори це вигадали, аби заощадити місце.

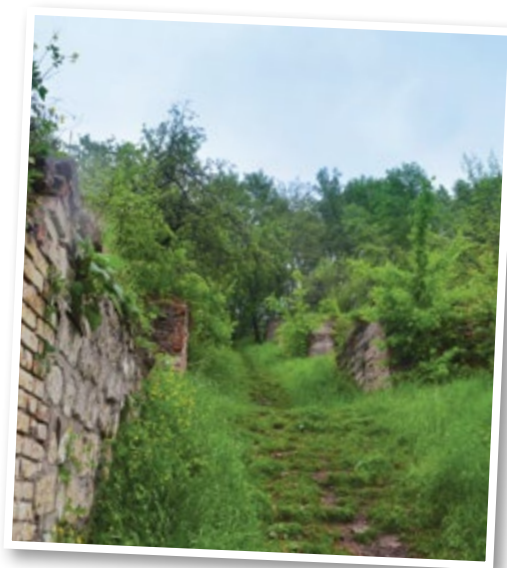
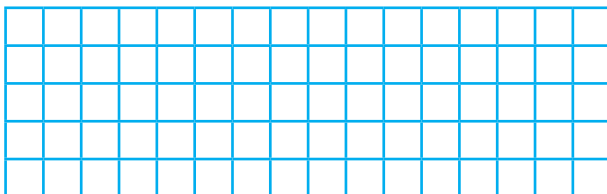
- Дізнайся, де ще в Україні є “пласкі” будинки.

3. Продовж ряд так, щоб утворилася закономірність.

4. Під час мандрівки Харківщиною Петро і його рідні побачили незвичайне місце — "Співочі тераси". Архітектурне диво вражає своєю акустикою: тут чутно дивовижний спів вітру і птахів. Обчисли вираз і довідайся, зі скількох метрів тут можна почути людський шепіт.

$$340 : 2 - 440 : 4$$

- У шкільному коридорі або на подвір'ї відміряйте цю відстань.
5. Довідайся, на якій відстані ти розрізняєш слова, сказані твоїми однокласниками та однокласницями пошепки.
6. Петро вирішив більше дізнатися про надзвичайні можливості "Співочих терас" і знайшов інформацію в інтернеті.

Чи можна її вважати достовірною? Чому?

Співочі тераси Харків

Секрет такого дива — у металевих трубах різного діаметра, вмурованих у цегляні стіни. Через ці труби проходить повітря, утворюючи незвичний "спів".

7. Бабуся Петра — біолог. Вона розповіла, що на болотистих місцях Харківщини є унікальна рослина, занесена до Червоної книги України, — росичка.

- Подивися відео і спробуй пояснити, чому рослина харчується комахами.

svitdovkola.org/pilot/3/media7-3

8. Петро з бабусяю говорили про диво-рослину. Відновіть їхній діалог і розіграйте у парах.

...

Росте на болотах, а там ґрунти бідні на поживні речовини.

Тому росичка живиться комахами?

...

...

Природа створила росичку так, щоб комахи не здогадалися про її дивовижні можливості.

9. Петро вирішив піти на болото, аби побачити і сфотографувати росичку. Яких правил він має дотримуватися, аби прогулянка була безпечною? Познач символом ☒.

- ☐ Узяти в дорогу палицю та мотузку.
- ☐ Прихопити телефон.
- ☐ Іти разом із дорослим.
- ☐ Іти самому.
- ☐ Ступати по купинах.
- ☐ Іти навпростець.
- ☐ Якщо потрапив у трясовину, лягти на поверхню, не робити різких рухів, покласти перед собою палицю горизонтально, покликати на допомогу.
- ☐ Якщо потрапив у трясовину, борсатися щосили.
- ☐ Кинути мотузку або подати палицю тому, хто потрапив у трясовину, й повільно тягнути.
- ☐ Підійти якнайближче до того, хто загруз, і подати руку.

ЯКІ ЛАЙФХАКИ ДОПОМАГАЮТЬ НАВЧАТИСЯ?

1. На офіційному сайті Харкова city.kharkov.ua/uk/ Блискавка прочитала, що місто вважають студентською столицею України. У ньому навіть є пам'ятник студентів. Опиши скульптуру за фотографією.

*Пам'ятник студенту-програмісту,
авт. Роман Блажко*

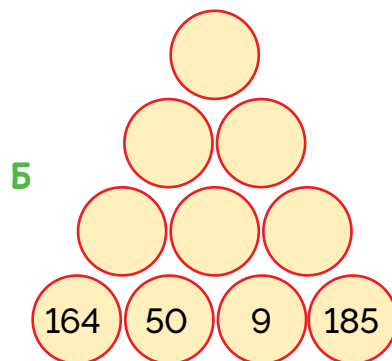
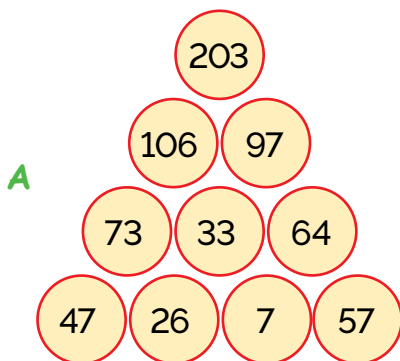
.....

.....

.....

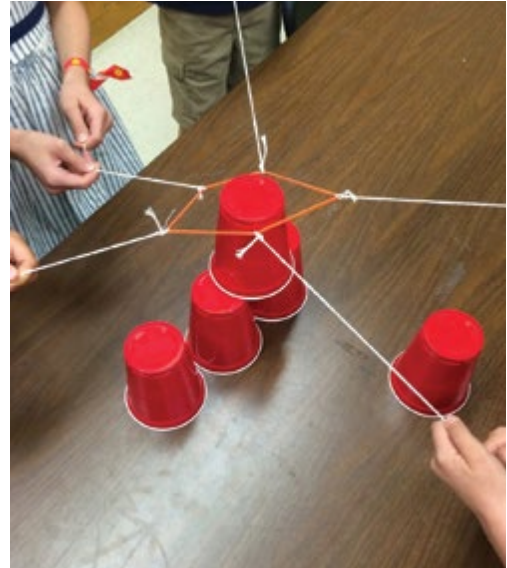
.....

2. Третьюокласники вирішили провести опитування і довідатися, що допомагає студентам успішно навчатися. Студент Харківського політехнічного інституту Тимофій вважає, що йому допомагають математичні здібності. Оціни, наскільки ці здібності розвинені в тебе. Поясни, яку закономірність використали в побудові вежі А. Побудуй вежу Б за такою самою закономірністю.

3. Громадянка Алжиру Надін — студентка Харківського юридичного університету. Дівчина вважає, що успішно навчатися їй допомагає вміння працювати в команді. А чи вмієш ти співпрацювати з іншими? Які навички командної роботи тобі варто розвивати чи вдосконалювати? Розкажи про це у класі.

4. Побудуйте свою вежу з паперових стаканчиків за описом. Візьміть 5 одноразових стаканчиків. До канцелярської гумки прив'яжіть 5 мотузочок завдовжки 20–25 см. Завдання команди — побудувати зі стаканчиків піраміду, не торкаючись їх руками.

5. Студентка Академії дизайну і мистецтв Катерина родом з Білорусі. Вона розвиває свою спостережливість — наприклад, уважно стежить за птахами. По черзі кидаючи гральний кубик, опишіть голубів. Відповідайте на запитання, номер якого випаде.

- 1 Якого кольору птах?
- 2 Перелітний чи осілий вид?
- 3 Чим харчується?
- 4 Який на вигляд?
- 5 Де мешкає?
- 6 Які особливості його поведінки?

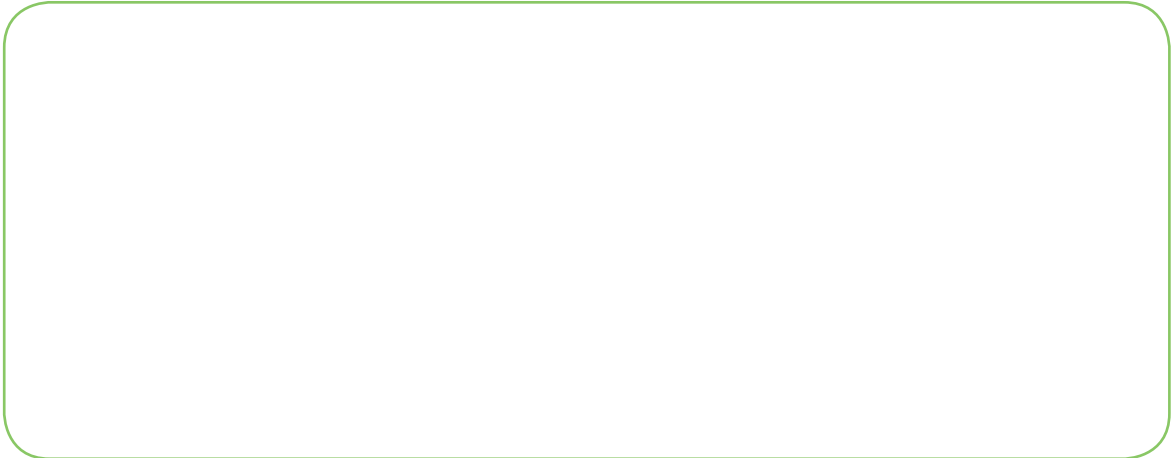

.....

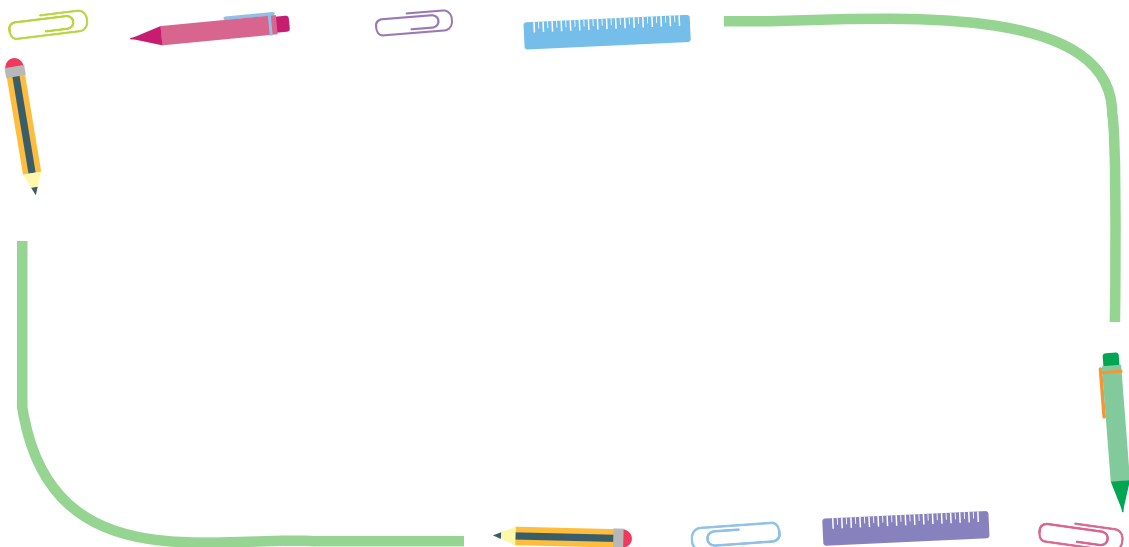
.....

.....

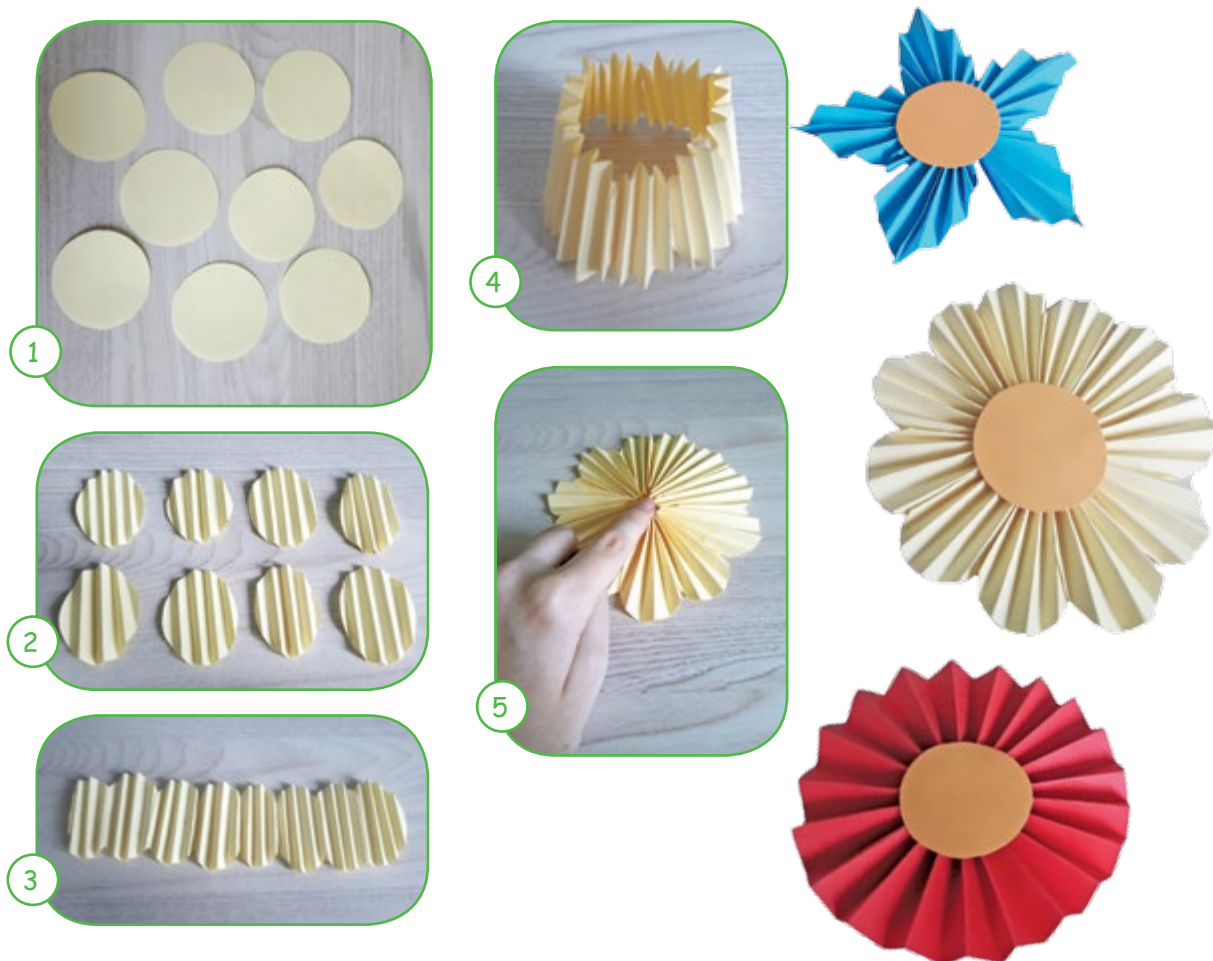
6. Змодельюй ланцюг живлення, де однією з ланок є голуб.

7. Богдан вивчає математику в університеті радіоелектроніки і ділиться лайфхаком, як накреслити коло без циркуля. Навчися й ти такого прийому.

8. Індіанка Амала розповідає, що її успішному навчанню в економічному університеті сприяє хобі — адже воно добре знімає втому. Захоплення дівчини — виготовляти прикраси з паперу і дарувати їх однокласникам. Виготов і ти квітку за інструкцією. Прикрась нею класну кімнату.

- За цим зразком ти можеш створити квіти з пелюстками іншої форми.

9. Переглянь анімаційний фільм "Код Кнорозова" — про харків'янина Юрія Кнорозова, який розгадав таємницю писемності індіанців майя.

svitdovkola.org/pilot/3/media7-4

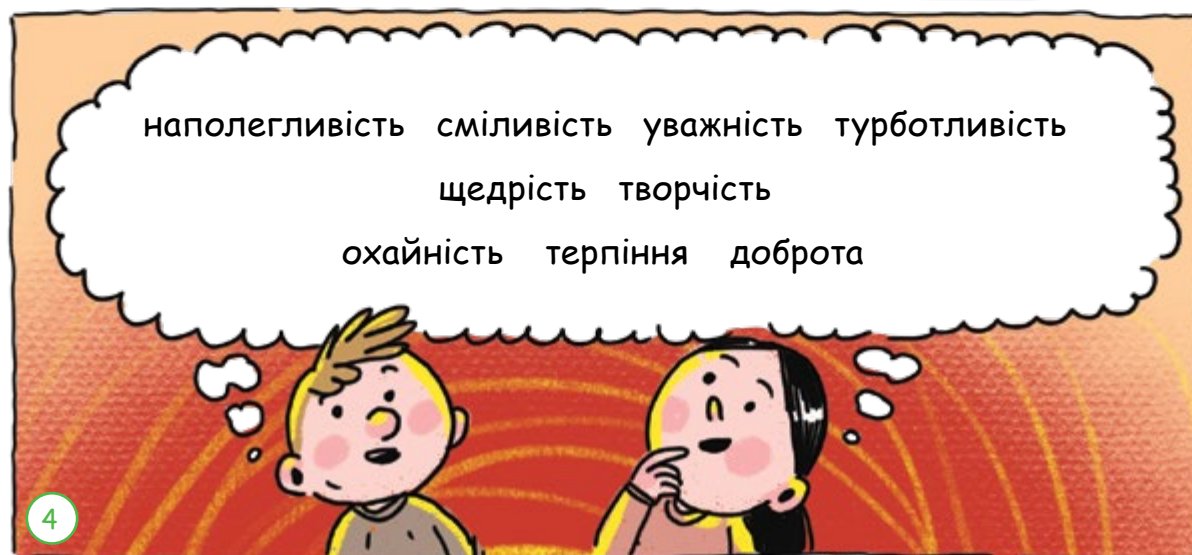
Які лайфхаки допомогли вченому?

10. А які лайфхаки допомагають у навчанні тобі? Презентуй їх однокласникам та однокласницям.

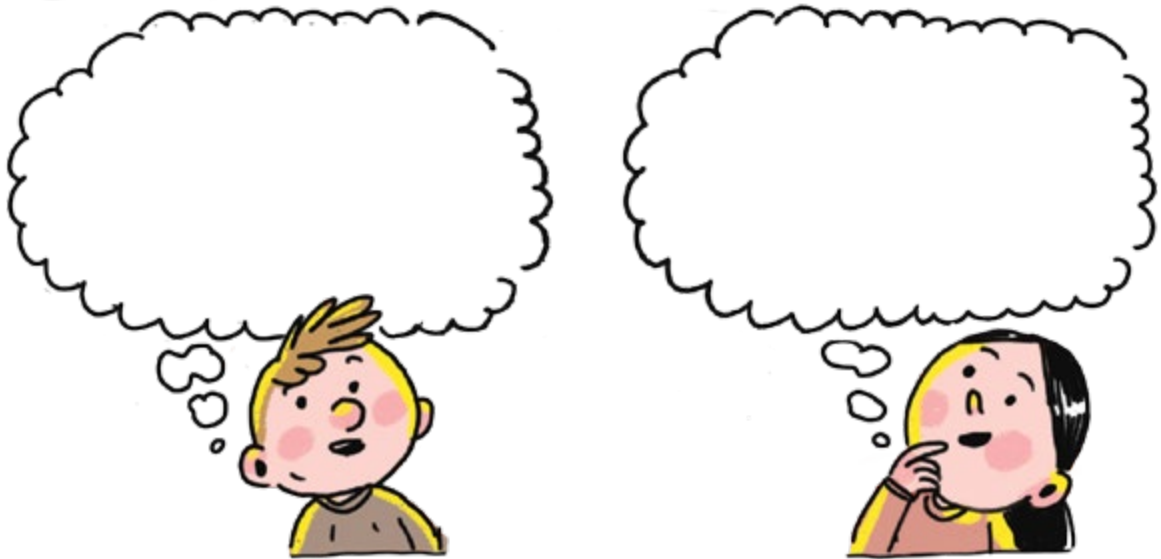

11. Довідайся, що потрібно, аби здійснювалися мрії.

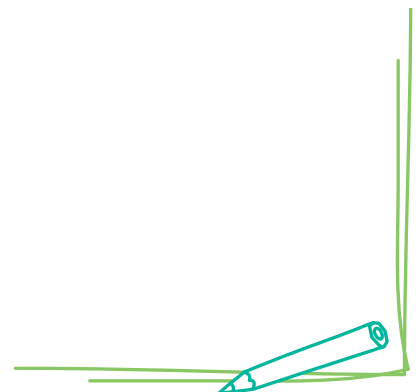

- Визнач, які якості потрібні кожному персонажу для досягнення його/її мети. Запиши.

12. А яка мета є в тебе? Склади хмару слів — якостей, необхідних для її здійснення. Обведи ті, які в тебе вже розвинені. А над якими ще треба попрацювати?

Для твоїх ідей

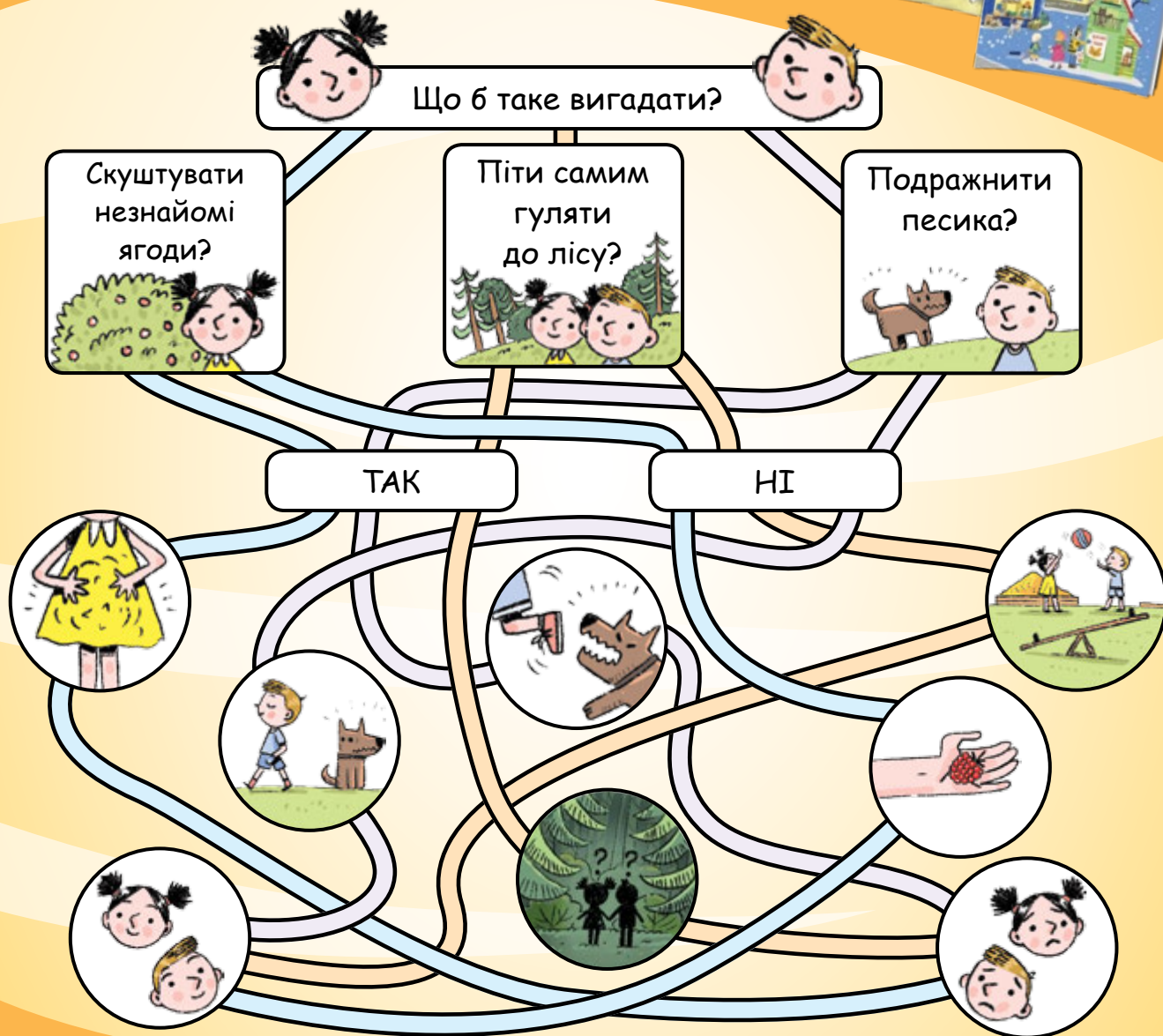
Цікаві комікси
та ігри для дітей –
щомісяця у журналі

джміль

Дослідження, Живопис, Музика і Література

- Допоможіть дітям пройти маршрут, уникнувши небезпек.

Читайте на сайті **JMIL.COM.UA**

Акція для пілотних шкіл

Протягом березня отримайте будь-який номер журналу "Джміль" зі знижкою **50%**
(зробіть замовлення на сайті jmil.com.ua і вкажіть промокод "ПІЛОТ")